

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט פלילי סדר הדין הפלילי - קובלנה
תאריך: כ"ה שבט התש"ל, 1 פברואר 1970 עדכון: כ"ד אלול התשס"ב, 1 ספטמבר 2002 מספר הנחיה: 4.3020 (50.034)	תלונה, חקירה והעמדה לדין - עבירות שניתן להגיש בגין קובלנה

תלונה, חקירה והעמדה לדין - עבירות שניתן להגיש בגין קובלנה

עבירות לפי התוספת השניה לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982

1. בהתבסס על האמור בסעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי, [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן - החוק), על המשטרה לפתוח בחקירה עם הגשת תלונה, אלא אם מתקיים אחד התנאים הבאים:

(א) בעבירת עוון או חטא, אם קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה סבור שאין בדבר עניין לציבור;
(ב) יש רשות אחרת המוסמכת על-פי דין לחקור בעבירה.

2. לעניין הסמכויות שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, אין על-פי מילות החוק נפקא מינה אם העבירה לגביה הוגשה התלונה היא מן המנויות בתוספת השניה לחוק, שניתן להגיש בגין קובלנות פליליות פרטיות, אם לאו. לשון אחרת, העובדה שעבירה היא מן המנויות בתוספת השניה, ושניתן להגיש בגינה קובלנה, אינה פוטרת מן החובה לשקול אם יש עניין לציבור בפתיחת החקירה או בהעמדה לדין או אם יש בחומר החקירה ראיות מספיקות לאישום אדם פלוני.

תמיכה לגישה זו ניתן למצוא בהוראות סעיף 71 לחוק, המעביר כל קובלנה שהוגשה לבית-המשפט לבחינת התביעה הכללית, כדי לבחון אם לא היה מקום כי התביעה תנוהל על-ידי המדינה.

ועוד יצוין, כי ישנן עבירות בתוספת השניה לחוק שאינן כלל בטיפולה של המשטרה, כגון, עבירות הנוגעות לאיכות הסביבה או להגנת הצרכן, שגוף אחר הוא המוסמך לחקור. לגבי עבירות אלה, העובדה שהן מנויות בתוספת השניה לחוק, בודאי שאינה פוטרת את הגוף המופקד על אכיפתן, מן החובה לבחון האם לפתוח בחקירה או להעמיד לדין בגינן.

3. בתיקון מס' 33 לחוק (ס"ח 1804, 7.8.01, עמ' 499), נקבע כי המתלונן רשאי לערור על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, משום שאין בחקירה או במשפט עניין לציבור, שלא נמצאו ראיות מספיקות או שנקבע שאין אשמה (סעיף 64). בכך בוטלה הבחנה שהיתה קיימת קודם לכן, בין כלל העבירות לבין עבירות הקבועות בתוספת השניה לחוק, שלא היתה זכות לערור על החלטה בדבר אי נקיטת הליכים פליליים לפיהן.

4. לסיכום, טעות היא להניח כי עצם היותה של עבירה מן המנויות בתוספת השניה היא נימוק מספיק לסגירת התיק, ולא היא. כאמור, צריך לבחון את חומר הראיות לעיצומו כדי להגיע למסקנה שאין בחומר ראיות המספיקות לאישום או שאין עניין לציבור לטפל בעבירה. רק במקרה כזה אפשר להפנות את המתלונן לסימן ב, מפרק ד' (העוסק בקובלנה פרטית). במילים אחרות, סעיפי העבירה המנויים בתוספת השניה אינם סעיפים אשר יוחדו לקובל הפרטי ואשר לעולם אין לציבור עניין בהבאת העברין לדין על-פיהם.